371(077)
შ-88

სულხან-საბა ორბელიანის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო პედაგოგიური უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

შტააძე ხათუნა

ქართული ენის სტილისტიკის ელემენტების სწავლება ქართული ელემენტარული სკოლის III-IV კლასებში

13.00.02 - სწავლების მეთოდიკა

პედაგოგიკურ მეცნიერებათა კანდიდატის
სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად
წარმოდგენილი დისერტაციის

ა ვ ტ ო რ ე ფ ე რ ა ტ ი

თბილისი
2003

ნაშრომი შესრულებულია განათლების სამინისტროს
პედაგოგთა კვალიფიკაციის ამაღლებისა და გადამზადების
ცენტრალურ ინსტიტუტში

სამეცნიერო ხელმძღვანელი:

რუსა გაბეჩავა, *პედაგოგიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი*

ექსპერტები:

ნათელა მაღლაკელიძე, *პედაგოგიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი*

ზურაბ ჭუმბურიძე, *ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი*

ალექსანდრე ონიანი, *ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი*

ოფიციალური ოპონენტები:

ზურაბ ჭუმბურიძე, *ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი*

ტიტე სულაბერიძე, *პედაგოგიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი, დოცენტი*

დისერტაციის დაცვა შედგება: 2003 წლის 10 [illegible] .12. საათზე სულხან/საბა ორბელიანის სახელობის თბილისის სახელმწიფო პედაგოგიურ უნივერსიტეტთან არსებულ პედაგოგიკის დარგის სადისერტაციო PD.13.00.C№1 საბჭოს სხდომაზე.

მისამართი: 380079, თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი №32.

დისერტაციის გაცნობა შესაძლებელია სულხან/საბა ორბელიანის სახელობის თბილისის სახელმწიფო პედაგოგიური უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაში.

ავტორეფერატი დაიგზავნა 2003 წლის 10.[illegible]

სადისერტაციო საბჭოს სწავლული მდივანი, პედაგოგიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი — ცაცანა ლოლაძე

-1884-

კვლევის აქტუალურობა – სტილისტიკის სწავლება ენის სწავლების სისტემაში ერთ-ერთი რთული პრობლემაა. ამ საკითხს მნიშვნელოვანი გამოკვლევები უძღვნეს როგორც ქართველმა, ისე უცხოელმა მეცნიერებმა: ნ. ბასილაიამ, რ. გაბეჩავამ, ნ. მაღლაკელიძემ, ვ. რამიშვილმა, ი. შალამბერიძემ, ლ. ა. ბულახოვსკიმ, ვ. ვ. ვინოგრადოვმა, ვ. ი. კოლუხოვმა, მ. ნ. კოჟინამ, ტ. ა. ლადიჟენსკაიამ, თ. ი. ჩილოვამ და სხვებმა.

მეთოდიკური ლიტერატურის გაცნობამ, პედაგოგთა მუშაობაზე დაკვირვებამ, ზეპირი და წერითი მეტყველების ანალიზმა მიგვიყვანა იმ დასკვნამდე, რომ სკოლაში ელემენტარული სტილისტიკის საკითხთა სწავლებას ნაკლები ყურადღება ეთმობა. შეიძლება ეს იმიტომაც ხდება, რომ დაწყებითი სკოლის III-IV კლასებში შესასწავლად გათვალისწინებული სტილისტიკის პროგრამული საკითხები საჭირო სისრულით ჯერ კიდევ არ არის მეთოდიკურად დამუშავებული.

წარმოდგენილი გამოკვლევა აქტუალურია იმდენად, რამდენადაც მასში მოცემულია მცდელობა, თეორიულად და პრაქტიკულად დასაბუთდეს საგანგებო მუშაობის აუცილებლობა მოზარდთა ელემენტარული სტილისტური უნარ-ჩვევების განვითარებისათვის. მოზარდთა ზეპირ და წერით მეტყველებაში ვხვდებით სტილისტურ უზუსტობებს, ისეთ შეცდომებს, რომლებიც აქვეითებენ, აუხეშებენ და აუფერულებენ მეტყველების სტილს. მათ აღმოსაფხვრელად კი მხოლოდ სახელმძღვანელოებში მოყვანილი სავარჯიშოებით ვერ დავკმაყოფილდებით.

აუცილებელია სწავლების პროცესში პრაქტიკული სტილისტიკის ელემენტარული საკითხების წინ წამოწევა, გაანალიზება და სამეტყველო მოქმედიანობაში ჩართვა.

სტილისტიკის საკითხების მკვლევართა – რ. გაბეჩავას, ლ. კვაჭაძის, ა. შანიძის, შ. ძიძიგურის, ზ. ჭუმბურიძის, ი. ა. ეფიმოვის, ვ. ვ. ვინოგრადოვის, მ. ნ. კოჟინას, ნ. მ. შანსკის და სხვ. უმეტესობის მოსაზრებანი ანგარიშგასაწევია უფროს კლასებში სტილისტიკის შესასწავლად, მათი თეორიული დებულებების მისადაგება აუცილებელია დაწყებით კლასებში ელემენტარულ სტილისტიკაზე სამუშაოდ. მოსწავლის მეტყველების განვითარება უშუალო კავშირშია აზროვნების განვითარებასთან. აზროვნების კანონზომიერებანი გამოიკვლიეს გ. მჭედლიშვილმა, შ. ნადირაშვილმა, რ. ნათაძემ, დ. უზნაძემ, ლ. ს. ვიგოტსკიმ, ა. ნ. ლეონტიევმა, ნ. ი. ჟინკინმა და სხვებმა. პრაქტიკულად დადასტურებულია ამ გამოკვლევათა შედეგების სწავლების პროცესში გამოყენების მიზანშეწონილობა.

III-IV კლასებში სტილისტიკის ელემენტარული საკითხების